

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
РІШЕННЯ

13 серпня 2026 року

Київ

№ 1662/0/15-26

**Про зміну територіальної підсудності
судових справ Білопільського
районного суду Сумської області**

Вища рада правосуддя, ураховуючи положення частини сьомої статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», розглянувши подання в. о. Голови Верховного Суду О. Мамалуя про зміну територіальної підсудності судових справ Білопільського районного суду Сумської області,

встановила:

відповідно до частини сьомої статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у разі неможливості здійснення правосуддя судом з об'єктивних причин під час воєнного або надзвичайного стану, у зв'язку зі стихійним лихом, військовими діями, заходами щодо боротьби з тероризмом або іншими надзвичайними обставинами може бути змінено територіальну підсудність судових справ, що розглядаються в такому суді, за рішенням Вищої ради правосуддя, що ухвалюється за поданням Голови Верховного Суду, шляхом її передачі до суду, який найбільш територіально наближений до суду, який не може здійснювати правосуддя, або іншого визначеного суду.

Порядок розгляду Вищою радою правосуддя подання Голови Верховного Суду щодо зміни територіальної підсудності судових справ встановлено главою 29 Регламенту Вищої ради правосуддя, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 24 січня 2017 року № 52/0/15-17, у редакції рішення Вищої ради правосуддя від 21 листопада 2023 року № 1068/0/15-23 (зі змінами).

11 серпня 2026 року до Вищої ради правосуддя (вх. № 8676/0/8-26) надійшло подання в. о. Голови Верховного Суду О. Мамалуя про зміну територіальної підсудності судових справ Білопільського районного суду Сумської області.

У поданні зазначено таке.

До Верховного Суду надійшов лист голови Білопільського районного суду Сумської області М. Черкашиної (вх. № 3119/0/1-26 від 5 серпня 2026 року) щодо зміни територіальної підсудності судових справ Білопільського районного суду Сумської області шляхом її передачі до Сумського районного суду Сумської області. У листі вказано, що протягом останніх місяців

місто Білопiлля Сумського району Сумської області та прилеглі прикордонні населені пункти щоденно зазнають обстрілів з боку російської федерації із застосуванням різних видів озброєння, у зв'язку із чим припинено рух рейсових автобусів із міста Сум через місто Білопiлля, скасовано приміське залізничне сполучення та роботу міського транспорту, деякі працівники суду, які проживають за межами міста, не мають можливості безпечно дістатися до місця роботи, що також ускладнює доступ відвідувачів до суду, внаслідок ворожих ударів по об'єктах енергетичної інфраструктури в місті регулярно відсутні електропостачання, зв'язок і доступ до мережі Інтернет, а роботу відділення АТ «Укрпошта» у місті Білопiллі припинено на невизначений строк.

Верховний Суд листами від 5 серпня 2026 року № 3246/0/2-26, № 3247/0/2-26 відповідно звернувся до голови Сумського апеляційного суду Рунова В.Ю., Голови Державної судової адміністрації України Пампури М.В. із проханням надати інформацію щодо доцільності зміни територіальної підсудності судових справ Білопiльського районного суду Сумської області шляхом її передачі до Сумського районного суду Сумської області.

На сьогодні у Верховному Суді наявні:

лист голови Сумського апеляційного суду Рунова В.Ю. (вх. № 3165/0/1-26 від 7 серпня 2026 року), у якому з огляду на наявну безпекову ситуацію та об'єктивну неможливість Білопiльському районному суду Сумської області здійснювати правосуддя в місті Білопiллі висловлено пропозицію щодо зміни територіальної підсудності судових справ Білопiльського районного суду Сумської області шляхом передачі її до Сумського районного суду Сумської області;

лист в. о. Голови Державної судової адміністрації України Сапельнікова Л.В. (вх. № 3158/0/1-26 від 7 серпня 2026 року), у якому наведено дані судової статистики Білопiльського районного суду Сумської області, Сумського районного суду Сумської області за 2023–2025 роки та перше півріччя 2026 року.

Наведене свідчить про наявність визначених частиною сьомою статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» підстав для зміни територіальної підсудності судових справ суду, розташованого на відповідній території, а саме Білопiльського районного суду Сумської області. Згідно із цією нормою підсудність судових справ відповідного суду має бути передано до суду, який найбільш територіально наближений до суду, що не може здійснювати правосуддя, або іншого визначеного суду.

Зважаючи на навантаження, кількість суддів, які здійснюють правосуддя в місцевих судах Сумської області, а також беручи до уваги пропозиції Сумського апеляційного суду та Державної судової адміністрації України, в. о. Голови Верховного Суду О. Мамалуй вважав, що найбільш оптимальним варіантом є зміна територіальної підсудності судових справ Білопiльського районного суду Сумської області шляхом її визначення Сумському районному суду Сумської області.

Такий підхід ураховує навантаження суду, підсудність справ якого змінюється, та суду, якому передається відповідна підсудність, а також

сприятиме реалізації права громадян на доступ до суду. Зокрема, ураховано географічне розташування для реалізації учасниками судових справ права на доступ до суду.

Зазначене вище можна забезпечити за умови відрядження судді суду, підсудність справ якого змінюється, до суду, якому буде передано підсудність.

Відповідно до абзацу другого частини першої статті 55 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у період дії надзвичайного чи воєнного стану та за умови зміни територіальної підсудності судових справ, що розглядаються у відповідному суді, в порядку, передбаченому частиною сьомою статті 147 цього Закону, суддя суду, територіальна підсудність справ якого змінюється, може бути без його згоди відряджений для здійснення правосуддя до суду, якому визначається територіальна підсудність справ, що перебували у провадженні суду, в якому працює суддя, а в разі відсутності вакансій у цьому суді – до іншого суду того самого рівня і спеціалізації.

Доцільним є розгляд питання щодо відрядження судді до суду, якому визначено територіальну підсудність справ, з урахуванням інформації, наданої Державною судовою адміністрацією України.

З огляду на викладене в. о. Голови Верховного Суду О. Мамалуй запропонував Вищій раді правосуддя змінити територіальну підсудність судових справ Білопільського районного суду Сумської області шляхом її передачі до Сумського районного суду Сумської області.

Ураховуючи зазначені в поданні в. о. Голови Верховного Суду О. Мамалуй підстави для зміни територіальної підсудності судових справ Білопільського районного суду Сумської області, а також повідомлені факти та обставини, Вища рада правосуддя вважає за доцільне змінити територіальну підсудність судових справ Білопільського районного суду Сумської області шляхом її передачі до Сумського районного суду Сумської області.

Пунктом 1 розділу II Порядку відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації (як тимчасового переведення), затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 24 січня 2017 року № 54/0/15-17, зі змінами (далі – Порядок), передбачено, що підставою для відрядження судді є, зокрема, зміна територіальної підсудності судових справ, що розглядаються у відповідному суді, в порядку, передбаченому частиною сьомою статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Підстави для відрядження судді встановлюються Державною судовою адміністрацією України, у тому числі за зверненнями Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, судів, територіальних управлінь Державної судової адміністрації України (пункт 2 розділу II Порядку).

Згідно з пунктом 3 розділу II Порядку Державна судова адміністрація України надсилає повідомлення про необхідність розгляду питання щодо відрядження судді або дострокового закінчення відрядження судді до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а в період відсутності її повноважного складу – до Вищої ради правосуддя, протягом десяти днів з дати отримання звернення, зазначеного у пункті 2 цього розділу. Таке повідомлення надсилається стосовно кожного суду окремо.

З огляду на наведене Вища рада правосуддя вважає за доцільне звернутися до Державної судової адміністрації України щодо встановлення підстав для відрядження судді Білопільського районного суду Сумської області для здійснення правосуддя.

Вища рада правосуддя, керуючись статтями 3, 30, 34 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», частиною сьомою статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», главою 29 Регламенту Вищої ради правосуддя,

вирішила:

1. Змінити із 24 серпня 2026 року територіальну підсудність судових справ Білопільського районного суду Сумської області шляхом її передачі до Сумського районного суду Сумської області.

2. Державній судовій адміністрації України вжити невідкладних заходів щодо звернення до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України стосовно відрядження судді Білопільського районного суду Сумської області для здійснення правосуддя.

Голова Вищої ради правосуддя

Григорій УСИК